

УДК 378.011.3–051:34

Т. А. Масленникова

**РЕЗУЛЬТАТИ ТА АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
РОЗРОБЛЕНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКО-
ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ**

Проблеми реалізації юридичної діяльності в умовах глобалізації та трансформації національних правових систем, інтеграції України у світовий та європейський правовий простір, філософії та методології юридичної діяльності, вищої юридичної освіти були досліджені у роботах С. Д. Гусарева, В. С. Журавського, М. В. Костицького, В. Ф. Опришка, О. Ф. Скакун, Б. О. Чупринського, Ю. С. Шемшученка.

До пріоритетних напрямків державної політики згідно із Національною доктриною розвитку освіти належить підготовка висококваліфікованих кадрів, які здатні до творчої праці, професійного саморозвитку та вдосконалення. Необхідність оновлення навчально-виховного процесу вищої школи задекларована у Державній національній програмі „Освіта” (Україна ХХІ століття), Законах України „Про освіту” [2], „Про вищу освіту” [3] та нормативних документах Міністерства освіти і науки України. У відповідності з метою, задачами та методами дослідження формування економіко-правової компетентності у майбутніх юристів в процесі фахової підготовки була проведена порівняльна (з контрольною групою) оцінка ефективності.

Оцінка ефективності науково обґрунтованої моделі формування економіко-правової компетентності у майбутніх юристів перевірялась за результатами виявлених теоретичних знань, практичних умінь, навичок діяльності, виявлених професійно важливих якості в процесі використання рольових ігор. Дидактичним наповненням рольових ігор були ситуаційні завдання взяті із практики пов'язаної з економічною складовою професійної діяльності юриста з врахуванням розвитку соціально-економічних відносин сьогодення та становлення демократичного правого суспільства в сучасних ринкових умовах.

Вважаємо, що „компетентність”, як комплексна особистісна категорія, означає практичну готовність та здатність людини діяти в певній галузі; вона включає знання, уявлення, навички, мотиви, цінності, реалізовані у життєвих та професійних контекстах, передбачає наявність досвіду діяльності. Провівши аналіз літературних джерел та наші дослідження надають можливість дати визначення економіко-правової компетентності юриста.

„Економіко-правова компетентність” – це система теоретичної і практичної готовності юриста до ефективної самореалізації у соціально-значимій практичній діяльності по захисту економічних прав та свобод громадян і економічних інтересів держави і суспільства в цілому, що

реалізується через парадигму професійно значимих знань, умінь, якостей, здібностей, схильностей та досвіду професійної діяльності юриста. „Економіко-правова компетентність юриста” охоплює: економічну і юридичну (професійну) культуру, мотиваційну (загальнокультурна, ціннісна та соціальна компетентності), операційну (комунікативна, інформаційна, методологічна, особистісна компетентності) сфери.

Мета статті – провести визначення ефективності діяльності студентів в процесі моделювання професійної ситуації в результаті ігрового навчання при врахуванні показників: рівень сформованості економіко-правової компетентності, економічне мислення, прогнозування економічних наслідків правової ситуації, активність, продуктивність рішень.

Головним показником було визначення рівня сформованості економіко-правової компетентності, яка досліджувалась ними у дисертаційному дослідженні і практичним визначенням було на початку експерименту при вирівнюванні груп на прикладі навчальних дисциплін по яким проводили експеримент і на прикінці вивчення цих навчальних дисциплін, як підсумковий контроль отриманих теоретичних знань [4, 5]. Результати цих досліджень представлено таблицях 1, 2 та рисунках 1, 2, 3, 4.

Таблиця 1

Рівні сформованості економіко-правової компетентності майбутніх юристів у контрольних та експериментальних групах (на початок експерименту)

Рівні сформованості	Контрольні групи		Експериментальні групи		Всього
	кількість	%	кількість	%	
Високий рівень	49	23%	59	28%	108
Достатній рівень	53	25%	53	25%	106
Низький рівень	110	52%	100	47%	210
Всього	212	100%	212	100%	424

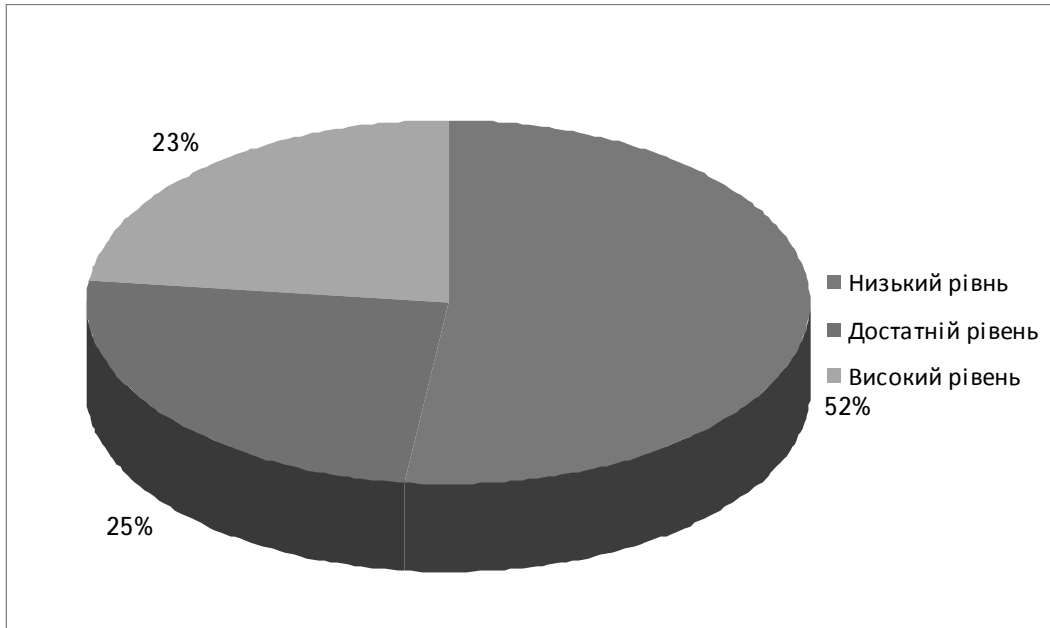

Рис. 1. Графічне зображення рівнів сформованості економіко-правової компетентності на початку експерименту контрольна група

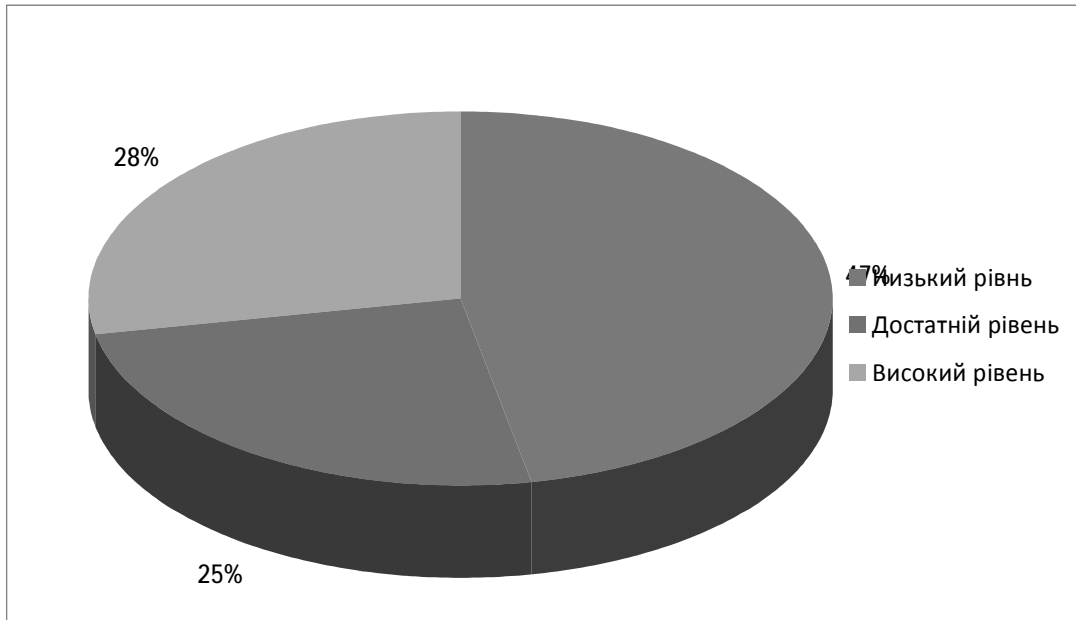

Рис. 2. Графічне зображення рівнів сформованості економіко-правової компетентності на початку експерименту експериментальна група

Таблиця 2

Рівні сформованості економіко-правової компетентності майбутніх юристів у контрольних та експериментальних групах (на кінці експерименту)

Рівні сформованості	Контрольні групи		Експериментальні групи		Всього
	кількість	%	кількість	%	
Високий рівень	72	34%	117	55%	189
Достатній рівень	53	25%	42	20%	95
Низький рівень	87	41%	53	25%	140
Всього	212	100%	212	100%	424

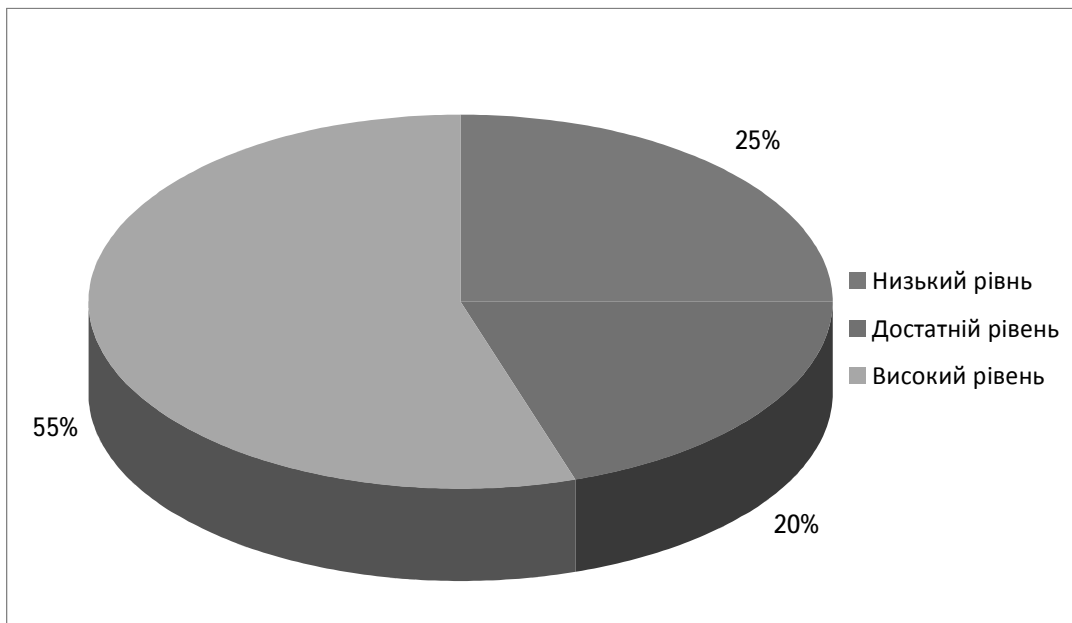

Рис. 3. Графічне зображення рівнів сформованості економіко-правової компетентності на кінці експерименту експериментальна група

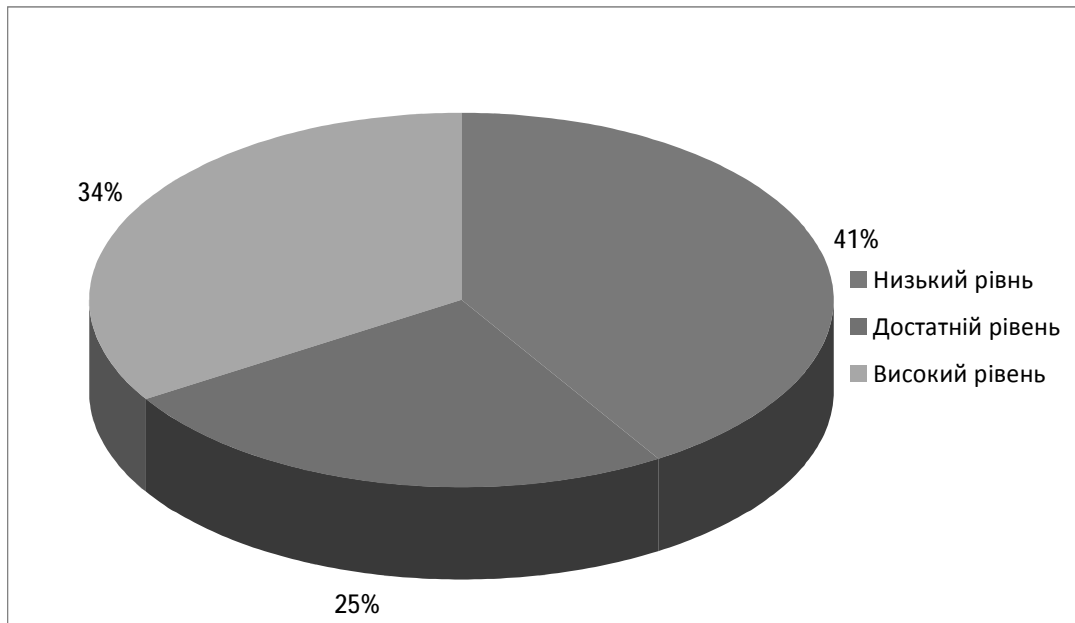

Рис. 4. Графічне зображення рівнів сформованості економіко-правової компетентності на кінці експерименту контрольна група

Практичні дослідження, які проводились у формі рольового навчання, формування економіко-правової компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх юристів доводять, що зв'язок величини цілей, в нашому випадку, економічної підготовки і важливості мотивів – верховенства права в професійній діяльності юриста з цілеспрямованістю стали значно вагомішими практичні результати експериментальної моделі, про що свідчить більш тісний взаємозв'язок впевненості із цілеспрямованістю. Найбільш явно просліджується взаємозв'язок мотиваційної сфери особистості юриста і характеристика його професійної діяльності в системоутворюючому факторі поведінки людини „мотив – ціль”. З'єднуючими елементами цього процесу слугують вектори „мотив – ціль”, „ціль – результат” і „результат – мотиваційна сфера” [1; 4; 5].

Економічне мислення юриста це – пізнання сутності економічних процесів, які відбуваються у правовому полі, виявлення їхніх закономірностей і реалізація економічних знань, умінь та якостей в професійній діяльності з урахуванням економічних наслідків у цілісному економічному просторі внаслідок своїх юридичних дій. Економічне мислення як мислення людини взагалі формується в процесі виховання, навчання, одержання освіти, підготовки професійної та підвищення кваліфікації. Економічне мислення безпосередньо пов'язане з економікою в пізнанні сутності економічних процесів, виявлення їхніх закономірностей за допомогою розумових операцій.

Результати показників ми угрупували у таблицю 3 і графічно їх зобразили на рисунках 5, 6, 7, 8.

Таблиця 3

**Підсумковий контроль за результатами ролівої гри
„Правова основа економічної складової зовнішньоекономічного
контракту”
в контрольній та експериментальній групах**

	Експериментальні показники	Контрольна група		Експериментальна група	
		Початок експерименту	Кінець експерименту	Початок експерименту	Кінець експерименту
1	Економічне мислення	37	40	35	90
2	Прогнозування економічних наслідків	38	44	34	78
3	Активність	35	52	37	88
4	Продуктивність рішень	32	47	34	94
5	Підсумок результат	36	46	35	88

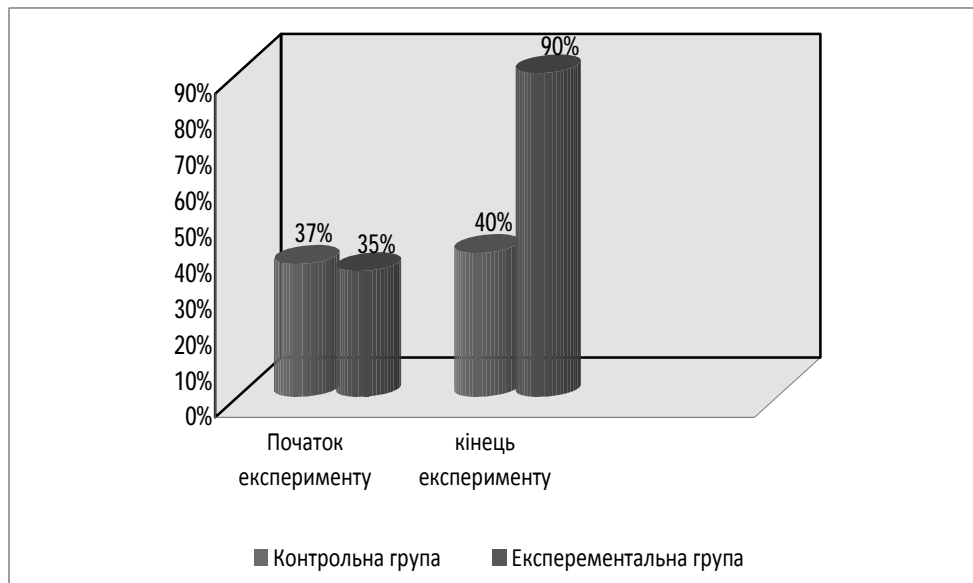

Рис. 5. Економічне мислення за підсумковим контролем на кінці експерименту в експериментальній і контрольній групах при проведенні ролівої гри „Правова основа економічної складової зовнішньоекономічного контракту”

Рис. 6. Прогнозування економічних наслідків, активність, продуктивність рішень за підсумковим контролем на початку експерименту в експериментальній і контрольній групах при проведенні рольової гри „Правова основа економічної складової зовнішньоекономічного контракту”

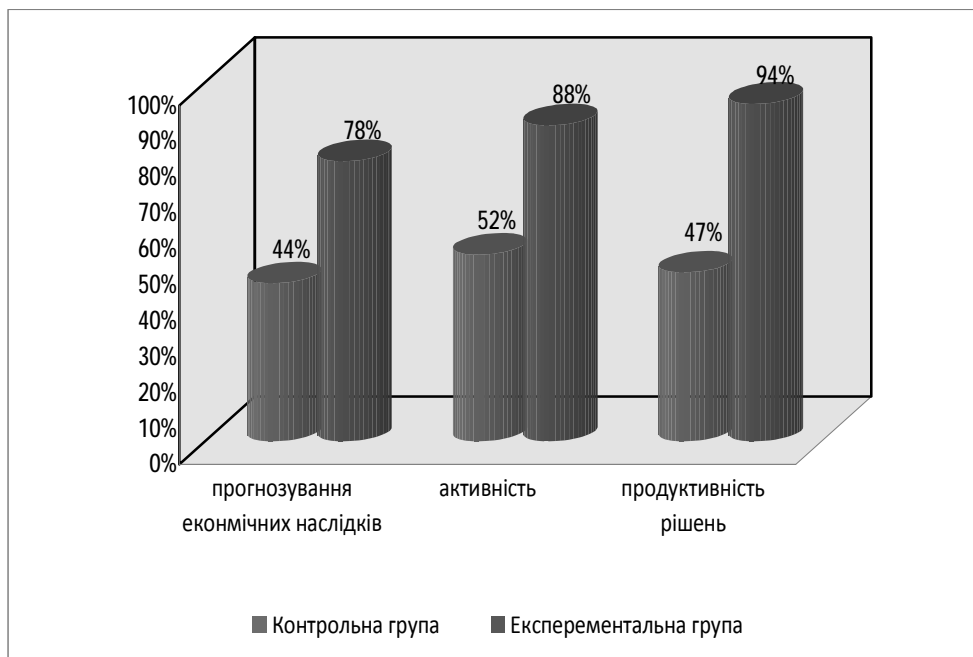

Рис. 7. Прогнозування економічних наслідків, активність, продуктивність рішень за підсумковим контролем на кінці експерименту в експериментальній і контрольній групах при проведенні рольової гри „Правова основа економічної складової зовнішньоекономічного контракту”

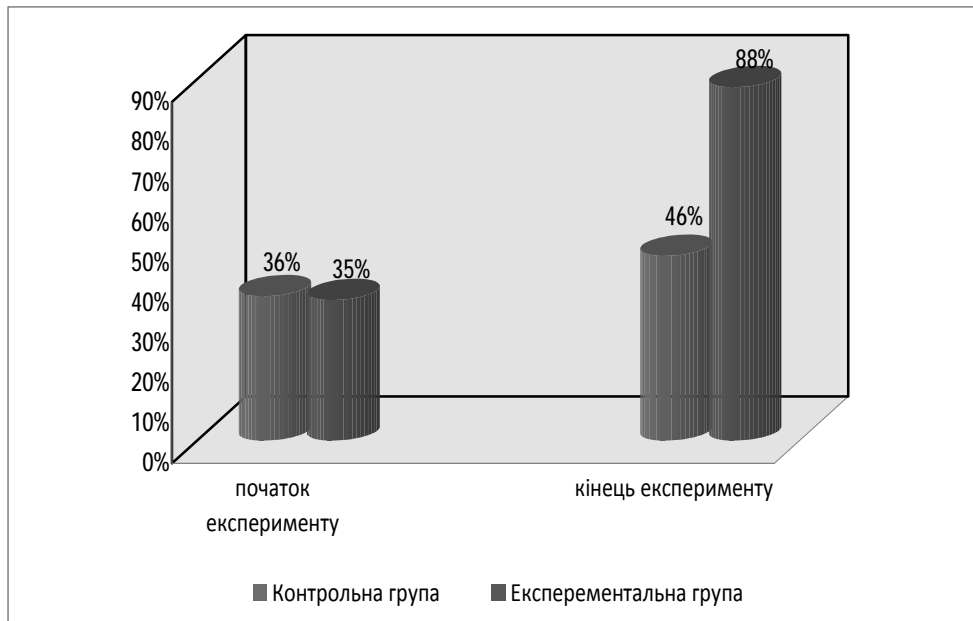

Рис. 8 Результати за підсумковим контролем на початку та кінці експерименту в експериментальній і контрольній групах при проведенні рольової гри „Правова основа економічної складової зовнішньоекономічного контракту”

Проведена експериментальна перевірка ефективності формування економіко-правової компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх юристів та реалізації такої моделі на практиці надає можливість зробити низку висновків. Розкрито сутність проведення констатувального, формувального, контрольного та узагальнюючого етапів педагогічного експерименту. Виявлено особливості реалізації на практиці моделі ефективності формування економіко-правової компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх юристів. Саме рівень і зміст вимог суспільства до рівня професійної економіко-правової підготовки юриста обумовив зміст експерименту для кожної групи його учасників, критерії діагностування рівня сформованості економіко-правової компетентності, серед яких виділяємо: економічне мислення, прогнозування економічних наслідків власних професійних правових дій, активність, продуктивність рішень, набуття навичок та умінь реальної практичної діяльності. Головним показником у нашому дослідженні було визначення рівня сформованості економіко-правової компетентності, яка досліджувалась ними у дисертаційному дослідженні і практичним визначенням було на початку експерименту при вирівнюванні груп на прикладі навчальних дисциплін по яким проводили експеримент і на прикінці вивчення цих навчальних дисциплін, як підсумковий контроль отриманих теоретичних знань. В процесі проведення педагогічного формуючого експерименту рівень економіко-правової компетентності у

контрольних групах зріс на 11%, а в експериментальних на 22%, що показує значну ефективність впровадження в навчальний процес розробленої нами експериментальної моделі формування економіко-правової компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх юристів.

Список використаної літератури

1. Біленчук П. Д. Правова деонтологія (підручник для вищих навчальних закладів) / П. Д. Біленчук, С. С. Сливка. – К.: „Атика”, 1999. – 292с. **2. Закон** України „Про вищу освіту” // Відомості Верховної ради (ВВР), № 20, ст. 134. (із змінами і доповненнями). **3. Закон** України «Про освіту» // Відомості Верховної ради (ВВР), 1991, № 43, Ст. 451. (Зі змінами і доповненнями). **4. Румшинский Л. З.** Математическая обработка результатов эксперимента / Л. З. Румшинский. – М. : Наука, 1971. – 192 с. **5. Скаткин М. Н.** Методология и методика педагогических исследований / М. Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 150 с.

Масленникова Т. А. Результати та аналіз дослідження ефективності розробленої моделі формування економіко-правової компетентності майбутніх юристів

В науковій статті проведено практичний аналіз оцінки ефективності моделі формування економіко-правової компетентності у майбутніх юристів, яка практично перевірялась за результатами виявлених теоретичних знань, практичних умінь, навичок діяльності, виявлених професійно важливих якості в процесі використання ролевих ігор. Визначено рівні сформованості економіко-правової компетентності майбутнього юриста та її складових.

Ключові слова: економіко-правова компетентність юриста, формуючий експеримент, підсумковий контроль.

Масленникова Т. А. Результаты и анализ исследования эффективности разработанной модели формирования экономико-правовой компетентности будущих юристов

В научной статье проведен практический анализ оценки эффективности модели формирования экономико-правовой компетентности в будущих юристов, которая практически проверялась за результатами теоретических знаний, практических умений, навыков деятельности, определенных профессионально важных качеств в процессе использования ролевых игр. Определено уровни сформированности экономико-правовой компетентности будущего юриста и ее составляющих.

Ключевые слова: экономико-правовая компетентность юриста, формирующий эксперимент, итоговый контроль.

Maslennikova T. A. The Results and Analysis of the Research on the Effectiveness of the Developed Model of the Formation of Economic and Legal Competency of Prospective Lawyers

In scientific article is organized practical analysis of the estimation to efficiency to models of the shaping economy-legal competency in future lawyer, which was practically checked for result of the theoretical knowledge's, practical skills, skill to activity, determined professional important quality in process of the use play plays. The Certain level form economy-legal competency future lawyer and her(its) component.

Key words: economy-legal competency lawyer, forming experiment, total checking.

Стаття надійшла до редакції 23.12.2013 р.

Прийнято до друку 24.01.2014 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Савченко С. В.

УДК 376. – 056.264 – 027.561

Н. Г. Пахомова

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРЕТИКО-КОГНІТИВНОЇ ОСНОВИ ІНТЕГРАЦІЇ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ І ПЕДАГОГІЧНОЇ СКЛАДОВИХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛОГОПЕДІВ

Утілення в життя особистісно орієнтованої парадигми освіти висуває нові вимоги до підготовки кадрів у вищих педагогічних закладах. Виникає необхідність формування нової генерації корекційних педагогів, які здатні надавати кваліфіковану допомогу особистості з порушеннями психофізичного розвитку у створенні умов для її успішної соціалізації та самореалізації, що передбачає якісну фахову педагогічну, медичну та психологічну підготовку на рівні вимог вищої школи. Вирішення цих завдань пов'язане з вивченням груп дисциплін професійно орієнтованого циклу, які розглядають сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного досвіду корекційної допомоги, проблеми та проблемні аспекти її новітніх проявів, ознайомлюють із різноманітними концепціями та методиками проведених досліджень у галузі загальної і корекційної педагогіки, загальної і спеціальної психології та медицини. Інтегративність освітнього процесу, як один із базових факторів розвитку та розкриття потенційних можливостей особистості, знайшло своє відображення в роботах, присвячених підготовці вчителів у системі вищої освіти (В. Арнаутова, В. Беспалько, О. Бичкова, І. Богатова, С. Дружилов, В. Ільїна, Г. Селевко, Л. Спірін, М. Чапаєв, І. Яковлева та ін.). У даному аспекті особливого значення набуває застосування інтегративних медико-психологічних і